

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1989-2007 – ΑΣΤΙΚΑ ΠΙΛΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Το ενδιαφέρον της Ένωσης για αντιμετώπιση των αστικών ζητημάτων εντοπίζεται στα τέλη του '80.
- Ξεκινούν οι πρώτες αστικές πρωτοβουλίες της Ένωσης.

Τα Αστικά Πιλοτικά Προγράμματα:

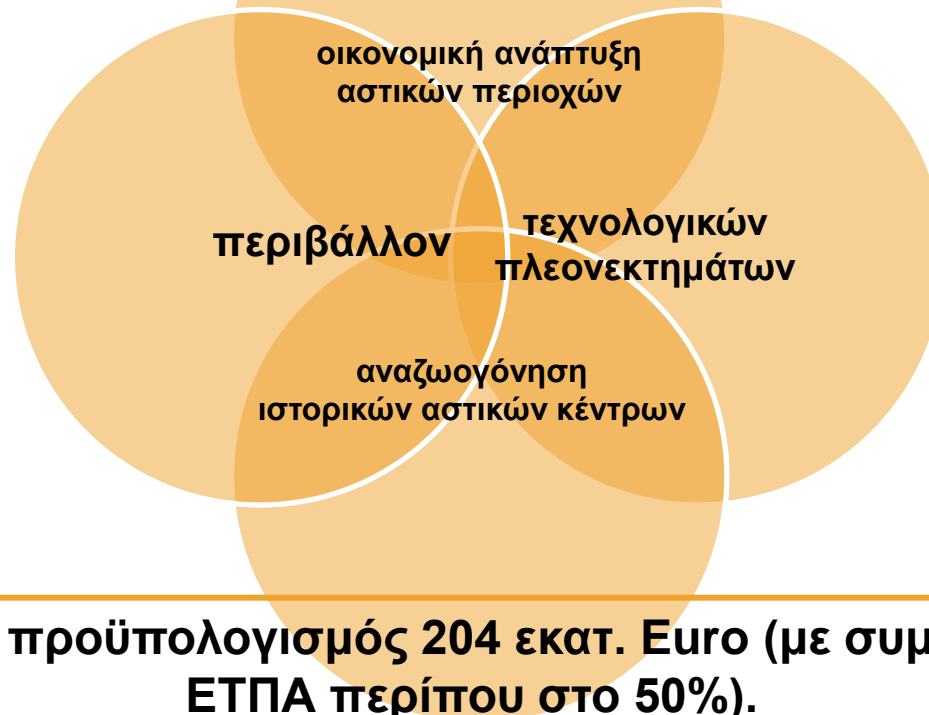
- Η εφαρμογή τους ξεκίνησε το 1989
- Επεδίωξαν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση αστικής ανάπτυξης
- Έλαβαν υπόψη **οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές** παραμέτρους
- Έμφαση στη συμμετοχή των τοπικών αρχών στις διαδικασίες μελέτης και υλοποίησης των έργων

ΑΣΤΙΚΑ ΠΙΛΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τα Αστικά πιλοτικά προγράμματα εφαρμόστηκαν σε δυο φάσεις:

- ✦ Πρώτη φάση (1989-1993/96): 33 πιλοτικά σχέδια εγκρίθηκαν σε τομείς όπως

Συνολικός προϋπολογισμός 204 εκατ. Euro (με συμμετοχή του ΕΤΠΑ περίπου στο 50%).

ΑΣΤΙΚΑ ΠΙΛΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ – ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΑΣΗ

- ✘ Δεύτερη φάση (1997-1999).
- ✘ Κατατέθηκαν σχεδόν 500 σχέδια από ευρωπαϊκές πόλεις
- ✘ υλοποιήθηκαν μόλις 26 και ενίσχυσαν την ενεργό συμμετοχή του πληθυσμού στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Συνολικός προϋπολογισμός : 162 εκατ. Euro (συμμετοχή ΕΤΠΑ 65 εκατ. Euro).

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ URBAN

Στόχος Urban: Αναζήτηση λύσεων για το πρόβλημα της κρίσης των πολυάριθμων αστικών συνοικιών

- ✓Υποστήριξη ενεργειών κοινωνικής – οικονομικής εξυγίανσης
- ✓Ανανέωση υποδομών- εξοπλισμών
- ✓Βελτίωση περιβάλλοντος

Η URBAN αντιμετωπίζει τα αστικά μειονεκτήματα με:

- Ολοκληρωμένη προσέγγιση
- Στοχεύει σε οικονομική- κοινωνική αναζωογόνηση αστικών γειτονιών
- Κινητοποίηση τοπικής κοινωνίας στην διαδικασία υλοποίησης προγράμματος.

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ URBAN

URBAN I(1994-1999). Με αυτή την αστική πρωτοβουλία έγιναν ενέργειες που αφορούσαν:

- ✘ υποστήριξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων
- ✘ δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο
- ✘ παροχές στους τομείς κοινωνικής πρόνοιας, υγείας και ασφάλειας
- ✘ υποδομές και περιβάλλον σε σχέση με τα προηγούμενα μέτρα

Η κοινοτική πρωτοβουλία URBAN εφαρμόστηκε συνολικά σε 118 αστικές περιοχές που συνολικά αφορούσαν 3,8 εκατ. ευρωπαϊκό πληθυσμό.

Αρχικά εγκρίθηκαν 85 αστικά σχέδια ενώ το 1996 με ένα δεύτερο «κύμα» εντάχθηκαν άλλες 33 περιοχές. Συνολικό ύψος προϋπολογισμού 892 εκατ. Euro(με συμμετοχή ΕΚΤ και ΕΤΠΑ)

ΆΛΛΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2000

- ✘ **1992:** ανακοίνωση «Ευρώπη 2000: Προοπτικές ανάπτυξης του κοινοτικού χώρου» επιχειρείται ο καθορισμός ενός κοινού πλαισίου εφαρμογής περιφερειακής και αστικής πολιτικής
- ✘ **1994** κείμενο: «Ευρώπη 2000+: Έκθεση σχετικά με τη συνεργασία για την ανάπτυξη ευρωπαϊκού εδάφους» αναφέρει τη συνεχιζόμενη τάση αστικοποίησης καθώς και τα προβλήματα της ρύπανσης, της έλλειψης υποδομών, προβληματικού επιπέδου διαβίωσης στις πόλεις και του κοινωνικού αποκλεισμού που απαιτούν λύσεις καθώς επίσης και την ανάγκη εφαρμογής χωροταξικής πολιτικής σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.
- ✘ **1997** Αστική Ατζέντα: Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη
- ✘ **1998** Ανακοίνωση: «Αειφόρος Αστική Ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Πλαίσιο Δράσης».

URBAN 2

URBAN II (2000-2006): Αξιοποιήθηκε η εμπειρία και η τεχνογνωσία από την εφαρμογή των προηγούμενων αστικών πολιτικών. Οι στόχοι της νέας Κοινοτικής πρωτοβουλίας ήταν:

- ✦ *«η προώθηση της διαμόρφωσης και εφαρμογής καινοτόμων στρατηγικών για τη βιώσιμη οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση των μικρού και μεσαίου μεγέθους πόλεων ή μειονεκτικών περιοχών σε μεγαλύτερες πόλεις, και*
- ✦ *η ενίσχυση και ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών σε σχέση με τη βιώσιμη αστική αναζωογόνηση και αστική ανάπτυξη στην Κοινότητα».* (Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000, σελ. 4).

Η δράση URBAN II χρηματοδοτήθηκε από το Ε.Τ.Π.Α. και υλοποιήθηκαν 70 προγράμματα σε όλη την Ε.Ε. που αφορούσαν 2,3 εκατ. κατοίκους. Η συνεισφορά του Ε.Τ.Π.Α. ανήλθε σε 728 εκατ. Euro. ενώ η συνολική δαπάνη της πρωτοβουλίας (μαζί με τους εθνικούς πόρους) ξεπέρασε τα 1,5 δις. euro

URBAN AUDIT - URBACT

✓ Αστικός έλεγχος (Urban Audit)

❖ Το πρόγραμμα του αστικού ελέγχου αποσκοπούσε στη **δυνατότητα άντλησης πληροφοριών** από αστικά ευρωπαϊκά κέντρα για περεταίρω **εξέταση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών συνθηκών** που επικρατούν στα αστικά περιβάλλοντα.

❖ Μέσω του συστήματος αυτού, συγκεντρώνονται δεδομένα σχετικά με τουλάχιστον **300 μεταβλητές** που περιγράφουν την ποιότητα ζωής σε **300 Ευρωπαϊκές πόλεις**.

❖ Βοηθά στην ανταλλαγή δεδομένων και εμπειριών μεταξύ πόλεων

× URBACT

Το URBACT διευκολύνει τις πόλεις να συνεργάζονται και να αναπτύσσουν ολοκληρωμένες λύσεις σχετικά με τις τοπικές τους προκλήσεις.

Στα δίκτυα του URBACT οι πόλεις μοιράζονται τις εμπειρίες τους και μαθαίνουν η μία από την άλλη, αποκομίζουν γνώσεις και μεταφέρουν ορθές πρακτικές για την ενίσχυση της αστικής τους πολιτικής. Ενίσχυση δικτύωσης.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2007-2013

- ✘ Πόλεις: «κινητήρες ανάπτυξης» (συμβολή στην διαδικασία οικονομικής ανάπτυξης)
- ✘ Κατάργηση όλων των κοινοτικών πρωτοβουλιών ,φυσικά και της URBAN, και πλήρης ενσωμάτωση της αστικής πολιτικής στα νέα Επιχειρησιακά Προγράμματα τα οποία θα περιέχουν δράσεις για τις αστικές πολιτικές
- ✘ Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σε αποκεντρωμένο επίπεδο
- ✘ Συμμετοχή ΕΚΤ και ΕΤΠΑ στις αστικές χρηματοδοτήσεις
- ✘ Δυνατότητα να ωφεληθούν όλες οι αστικές περιοχές

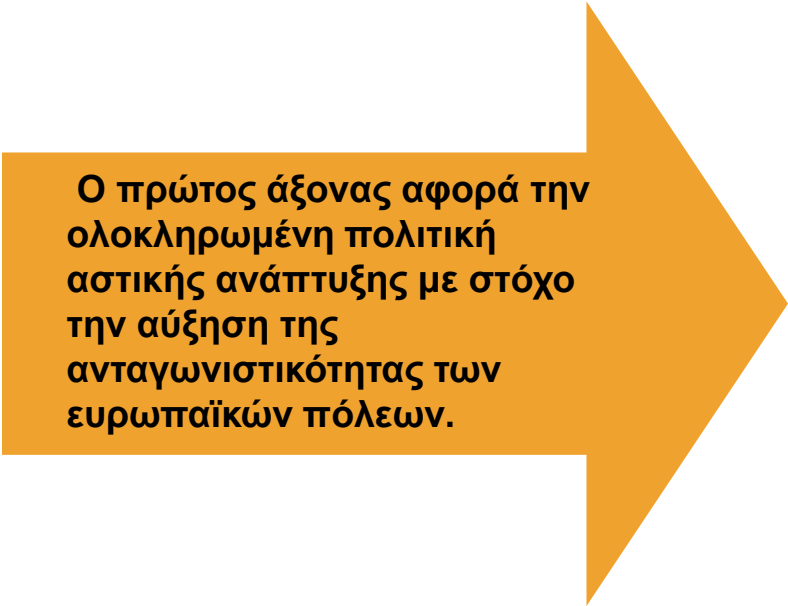

ΧΑΡΤΗΣ ΛΕΙΨΙΑΣ

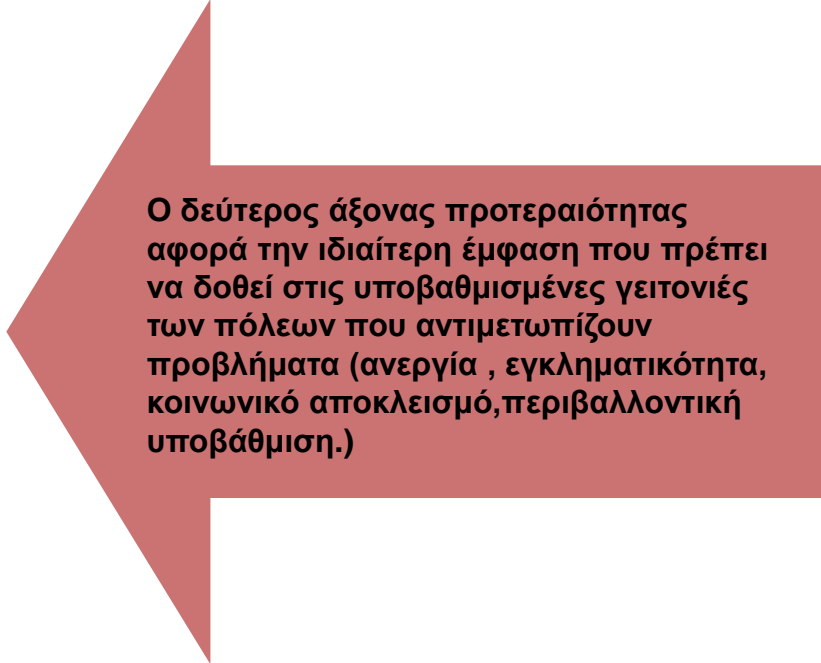
2007 Άτυπη σύνοδος Υπουργών χωροταξίας και αστικής ανάπτυξης στη Λειψία. «Χάρτης της Λειψίας»

Ο Χάρτης (Leipzig Charter 2007) θέτει δυο άξονες προτεραιότητας:

- ✘ Πρώτος άξονας
- ✘ Δεύτερος άξονας

Ο πρώτος άξονας αφορά την ολοκληρωμένη πολιτική αστικής ανάπτυξης με στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών πόλεων.

Ο δεύτερος άξονας προτεραιότητας αφορά την ιδιαίτερη έμφαση που πρέπει να δοθεί στις υποβαθμισμένες γειτονίες των πόλεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα (ανεργία, εγκληματικότητα, κοινωνικό αποκλεισμό, περιβαλλοντική υποβάθμιση.)

Στο πλαίσιο της ανεπίσημης Υπουργικής Συνόδου, στο Τολέδο της Ισπανίας το 2010, για την αστική ανάπτυξη παρουσιάστηκαν θέσεις για το θέμα της «ολοκληρωμένης αστικής αναγέννησης».

Υποστήριξη σε δράσεις :

- ✘ ενίσχυσης της αστικής διάστασης στην πολιτική συνοχής,
- ✘ προώθησης της έρευνας, συγκριτικών μελετών και στατιστικών στοιχείων, ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και διάδοση των γνώσεων σχετικά με τα αστικά ζητήματα,
- ✘ προώθησης της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και ολοκληρωμένες προσεγγίσεις με την ενίσχυση και την ανάπτυξη μέσων για την εφαρμογή του Χάρτη της Λειψίας σε όλα τα επίπεδα καθώς επίσης και σε
- ✘ ενέργειες μελέτης των μελλοντικών προκλήσεων που θα αντιμετωπίσουν οι ευρωπαϊκές πόλεις.

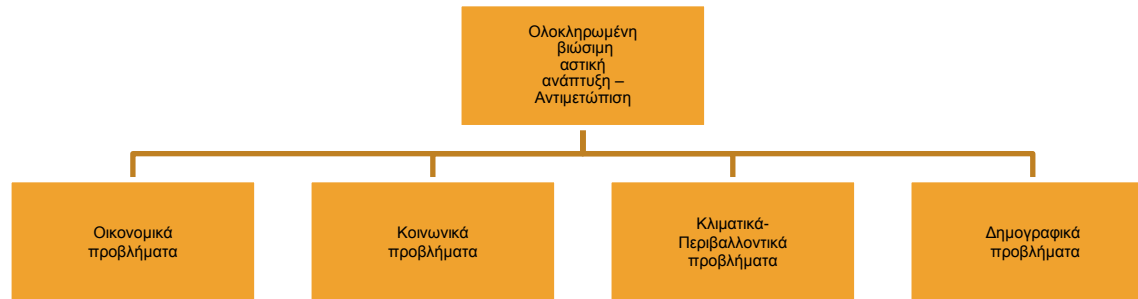
Στρατηγική Ευρώπη 2020 έξυπνη- βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη

Πρωταρχικοί στόχοι :

- Απασχόληση (75% του πληθυσμού να εργάζεται)
- Έρευνα και Ανάπτυξη (3% ΑΕΠ για Ε&Α)
- Κλιματική αλλαγή και ενεργειακή βιωσιμότητα
- Εκπαίδευση
- Καταπολέμηση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού

Η ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ 2014-2020

Προώθηση εκπαίδευσης, οικονομικής ανάπτυξης, προστασία του περιβάλλοντος, κοινωνική ένταξη

Στη νέα περίοδο συμμετοχή ΕΤΠΑ και ΕΚΤ στις αστικές παρεμβάσεις

Η ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ 2014-2020

- ✘ Μεγαλύτερη έμφαση στην αστική ανάπτυξη σε προγραμματικό επίπεδο
- ✘ Επενδυτικές προτεραιότητες ρυθμισμένες να διευκολύνουν την αντιμετώπιση αστικών προκλήσεων
- ✘ Βελτιωμένα εργαλεία για την υλοποίηση αστικών δράσεων (π.χ. ΟΧΕ)
- ✘ Χρηματοδότηση για Ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη(5% πόρων ΕΤΠΑ σε στρατηγικές αστικής ανάπτυξης)

- ✘ Αυξημένες ευθύνες για τις αστικές αρχές(ανάθεση αρμοδιοτήτων και εξουσιών σε επίπεδο αστικής αρχής)
- ✘ Καινοτόμες αστικές δράσεις (330 εκατ. Euro για υποστήριξη καινοτόμων αστικών δράσεων)
- ✘ Ενισχυμένη δικτύωση (urbact iii και συνεργασία μεταξύ αστικών φορέων)

Ο.Χ.Ε

- ✘ Η ολοκληρωμένη βιώσιμη αστική ανάπτυξη μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικότερα με τη χρήση των **ολοκληρωμένων εδαφικών επενδύσεων (ΟΕΕ)**.
- ✘ Οι ΟΕΕ (ή ΟΧΕ) είναι ένας νέος τρόπος ομαδοποίησης χρηματοδοτήσεων από διάφορους άξονες ή επιχειρησιακά προγράμματα και αποτελούν ιδανικό εργαλείο για την υποστήριξη ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων καθώς έχουν το πλεονέκτημα του συνδυασμού χρηματοδοτήσεων από διαφορετικές πηγές
- ✘ Οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) αποτελούν εργαλείο ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών συγκεκριμένων χωρικών ενοτήτων

Περιφερειακή Πολιτική Ε.Ε.

- Η περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε. είναι οι παρεμβάσεις, που γίνονται με σκοπό την μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και την ανάπτυξη των λιγότερο αναπτυγμένων Περιφερειών της Ε.Ε..
- Η αρχή για την ουσιαστική άσκηση της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής έγινε με τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα, έπειτα ακολούθησαν τα τρία Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης και το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013.
- Σήμερα η Πολιτική Συνοχής ασκείται μέσω του Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020.

Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020

- Το Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020 είναι το στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με την συνδρομή σημαντικών πόρων, που προέρχονται από τα Ε.Δ.Ε.Τ..
- Με την υλοποίηση του νέου ΕΣΠΑ επιδιώκεται η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών της χώρας, που συνετέλεσαν στην εμφάνιση της οικονομικής κρίσης αλλά και των προβλημάτων, οικονομικών και κοινωνικών, που αυτή δημιούργησε.
- Το ΕΣΠΑ 2014-2020 καλείται να συνδράμει στην επίτευξη των εθνικών στόχων έναντι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

- Η αναπτυξιακή στρατηγική της Ελλάδας ταιριάζει απόλυτα με τους στόχους της νέας ευρωπαϊκής στρατηγικής (Ευρώπη 2020).
- Η αναπτυξιακή στρατηγική της υλοποιείται μέσα από 7 Τομεακά Προγράμματα και 13 Περιφερειακά Προγράμματα.
- Η χρηματοδότηση των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων της Ελλάδας ανέρχεται στα 25,6 δισ. ευρώ.
- Το νέο Ε.Σ.Π.Α. περιλαμβάνει δύο νέα σημαντικά στοιχεία, τα οποία είναι οι Στρατηγικές Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση και η νέα προσέγγιση για την Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη.

Ολοκληρωμένη προσέγγιση για την χωρική ανάπτυξη

- Η νέα αυτή προσέγγιση καλείται να συμπληρώσει και να μεγιστοποιήσει τα οφέλη από την άσκηση των τομεακών πολιτικών και των προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης.
- Η Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη είναι η χωρική στρατηγική για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και τη διερεύνηση των τοπικών αναπτυξιακών δυνατοτήτων των διαφορετικών περιοχών με τον συνδυασμό διαφορετικών παρεμβάσεων.
- Οι στρατηγικοί στόχοι της είναι η προώθηση της απασχόλησης, η επίτευξη της κοινωνικής συνοχής, η διατήρηση των πόρων, η εξασφάλιση της παραγωγικής ανασυγκρότησης και η απόκτηση της ανταγωνιστικότητας.

Εργαλεία υλοποίησης της Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης

Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών
Κοινοτήτων (Τ.Α.Π.ΤΟ.Κ.)

Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (Β.Α.Α.)

Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις
(Ο.Χ.Ε.)

Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων

- Το Τ.Α.Π.ΤΟ.Κ. αποτελεί μια μέθοδο σχεδιασμού και υλοποίησης τοπικών ολοκληρωμένων αναπτυξιακών στρατηγικών, με τη συμμετοχή των εταίρων σε τοπικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών, των τοπικών οικονομικών και κοινωνικών φορέων.
- Οι παρεμβάσεις Τ.Α.Π.ΤΟ.Κ. εφαρμόζονται είτε στον αστικό μέσω του Ε.Τ.Π.Α. και του Ε.Κ.Τ. είτε στον αγροτικό ή αλιευτικό χώρο μέσω του Ε.Γ.Τ.Α.Α. και του Ε.Τ.Θ.Α. αντίστοιχα.

Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (Β.Α.Α.)

- Με την εφαρμογή του εργαλείου της Β.Α.Α. επιδιώκεται η αντιμετώπιση των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές, καθώς και η αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης.
- Οι κύριες προκλήσεις για τη Β.Α.Α. εντοπίζονται στην:
 1. Ολοκληρωμένη και στοχευμένη αναπτυξιακή παρέμβαση στα αστικά κέντρα.
 2. Αντιστροφή της κοινωνικής και περιβαλλοντικής υποβάθμισης των αστικών περιοχών.
 3. Άμεση αντιμετώπιση των κοινωνικών συνεπειών της κρίσης.
 4. Προώθηση της σύνδεσης καινοτομίας και επιχειρηματικότητας στο αστικό περιβάλλον.
 5. Αντιστροφή της αστικής διάχυσης.
 6. Ανάκτηση του δημόσιου χώρου και ανάπτυξη δομών κοινωνικής οικονομίας και στέγασης.

- Οι κατηγορίες των περιοχών, που θα εφαρμοστεί η Β.Α.Α. είναι οι εξής:
 1. Περιοχές, που έχουν προσδιοριστεί ως περιοχές παρεμβάσεων αστικής ανασυγκρότησης.
 2. Περιοχές, που ο πληθυσμός τους ξεπερνά τους 10.000 κατοίκους.
 3. Αντιμετωπίζουν έντονες προκλήσεις (οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές κ.ά.).
 4. Περιλαμβάνουν ζώνες αποβιομηχάνισης.
- Στις περιοχές αυτές η προσέγγιση της Β.Α.Α. θα εφαρμοστεί μέσω του εργαλείου των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων.
- Για περιοχές μικρότερης κλίμακας, η Β.Α.Α. μπορεί να εφαρμοστεί και στο πλαίσιο του Τ.Α.Π.ΤΟ.Κ..
- Η επιλογή, έγκριση και χρηματοδότηση των στρατηγικών Β.Α.Α. θα γίνει στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας, με διάφορα κριτήρια.

Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (Ο.Χ.Ε.)

Αποτελούν το εργαλείο για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών σε συγκεκριμένες χωρικές ενότητες. Οι περιοχές αυτές είτε παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα, που πρέπει να αντιμετωπιστούν με συνολικό τρόπο, είτε διακρίνονται από σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες, οι οποίες είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν και να μεγιστοποιηθούν με βάση ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχέδιο.

Προκλήσεις των Ο.Χ.Ε.

- Προώθηση της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας με στόχο την αύξηση της απασχόλησης, την διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και την διατήρηση των πόρων
- Παραγωγική ανασύνταξη σε περιοχές, που παρουσιάζουν εκτεταμένη αποδιάρθρωση των τοπικών και περιφερειακών παραγωγικών συστημάτων.
- Εξισορρόπηση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και της μονοκεντρικότητας του ελληνικού οικονομικού και κοινωνικού χώρου.
- Καταπολέμηση της ανοργάνωτης αστικής διάχυσης και των παραδοσιακών ανισοτήτων.

Χρηματοδότηση των Ο.Χ.Ε.

Αρμόδιοι φορείς των Ο.Χ.Ε.

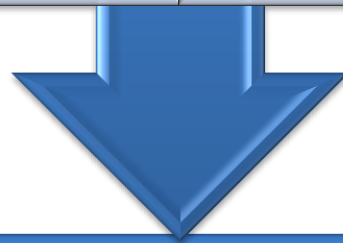
Φορέας συντονισμού	Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής Σχεδιασμού και Αξιολόγησης (Εθνική Συντονιστική Αρχή)	
	Ο.Χ.Ε. για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	Ο.Χ.Ε. για άλλες χωρικές στρατηγικές
Φορέας διαχείρισης	Διαχειριστική Αρχή του Π.Ε.Π.	Διαχειριστική Αρχή του Π.Ε.Π.
Φορέας πρότασης	Αστική Αρχή: 1. Δημοτικές Αρχές 2. Δίκτυα Δήμων 3. Εταιρικά σχήματα με επικεφαλής Δημοτική/ες Αρχή/ες 4. Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής 5. Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης	Φορέας Στρατηγικής: 1. Υπο-περιφερειακές αρχές 2. Εταιρικά σχήματα 3. Κεντρικός ή περιφερειακός φορέας
Φορέας υλοποίησης	Διαχειριστική Αρχή- Αστική Αρχή- Ενδιάμεσος Φορέας	Διαχειριστική Αρχή- Φορέας Στρατηγικής- Ενδιάμεσοι φορείς
Φορέας παρακολούθησης	Επιτροπή Παρακολούθησης	

Στάδια των Ο.Χ.Ε.

Α. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Περιγραφή τοπικών προβλημάτων
& δυνατοτήτων.

Συνέργειες με άλλες πολιτικές
Ρ.Σ.Α., RIS 3, Σ.Ο.Α.Π. & Π.Ε.Π.

Β. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ ΤΩΝ Ο.Χ.Ε.

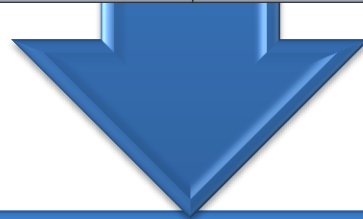
Επιχειρησιακό
σχέδιο/Προϋπολογισμός,
Χρηματοδοτικά εργαλεία & άλλα
προγράμματα

Διαβούλευση είναι δημοκρατική και
διαδραστική διαδικασία συμμετοχής
των τοπικών θεσμών, φορέων και
κοινωνικών ομάδων

Γ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Αποσαφήνιση του ρόλου των αστικών αρχών

Καθορισμός του ρόλου της Διαχειριστικής Αρχής/Ενδιάμεσου φορέα Διαχείρισης

Δ. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Προσδιορισμός δεικτών παρακολούθησης, κατάρτιση ετήσιων εκθέσεων πεπραγμένων

Ένταξη των Ο.Χ.Ε. στην ατζέντα της Επιτροπής Παρακολούθησης του Π.Ε.Π.

Μελέτη Περίπτωσης: Β.Α.Α. με Ο.Χ.Ε.

Δήμος Πειραιά

Δήμος Πειραιά

- Περιφέρεια Αττικής
- Έκταση: 10.685 τ.χλμ
- Πληθυσμός: 163.688 κάτοικοι
- Στρατηγική Β.Α.Α. με Ο.Χ.Ε.
- Έγκριση προϋπολογισμού Συνολικής Δαπάνης **80.065.000 €**.
- Ταμεία που θα χρηματοδοτήσουν τις Ο.Χ.Ε.:
Ε.Τ.Π.Α. & Ε.Κ.Τ.

Δυνατά Σημεία

Βιομηχανικό, εμπορικό και ναυτιλιακό κέντρο της χώρας

Λιμάνι ως κύρια θαλάσσια Τουριστική & Εμπορική πύλη εισόδου της Χώρας

Σημαντική παρουσία ναυτιλιακών εταιρειών

Σχετικά ικανοποιητικός αριθμός κοινωνικών υποδομών

Ικανό ανθρώπινο δυναμικό

Οικονομικό Πανεπιστήμιο Πειραιά

Αδυναμίες

Ανεπάρκεια χώρων πρασίνου και ελεύθερων χώρων

Υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος

Υψηλό ποσοστό ανεργίας

Περιοχές με αστική υποβάθμιση λόγω της βιοτεχνικής και βιομηχανικής δραστηριότητας

Έλλειψη ποιοτικών τουριστικών υποδομών

Απουσία αναβαθμισμένων λιμενικών εγκαταστάσεων

Ανάλυση SWOT

Ευκαιρίες

Αξιοποίηση δυνατοτήτων του Πειραιά ως ελκυστικός τουριστικός προορισμός

Μελλοντική διασύνδεση με μέσα σταθερής τροχιάς

Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις

Δημιουργία νεοφυών επιχειρήσεων

Εκσυγχρονισμός των υποδομών σε νέες τεχνολογίες και τηλεπικοινωνίες

Περαιτέρω ανάπτυξη οδικού δικτύου και της προσβασιμότητας

Απειλές

Ασταθές οικονομικό περιβάλλον της χώρας
Οικονομική Ύφεση

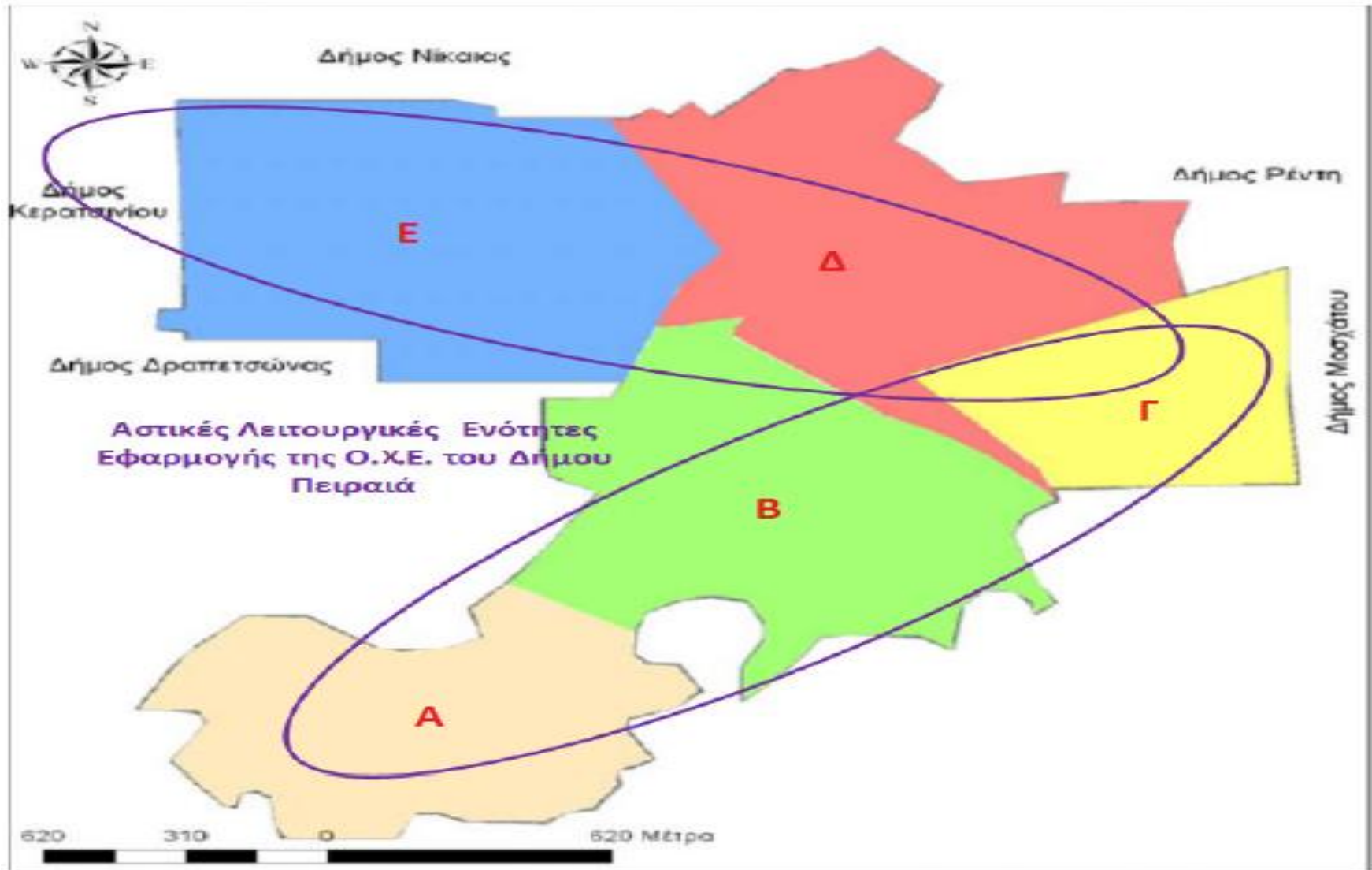
Αυξανόμενη φυγή νέων προς το εξωτερικό

Ιδιωτικοποίηση του Λιμανιού χωρίς αναπτυξιακά οφέλη για την πόλη

Επιδείνωση του κυκλοφοριακού προβλήματος της πόλης λόγω της αυξανόμενης εμπορικής κίνησης

Έλλειψη κοινωνικών υποδομών

Οι περιοχές παρέμβασης των Ο.Χ.Ε.

Όραμα της Στρατηγικής Β.Α.Α. με Ο.Χ.Ε.

- Την ανάδειξη του Πειραιά ως επιχειρηματικό, τουριστικό, πολιτιστικό, ναυτιλιακό και εμπορικό προορισμό διεθνούς αναγνωρισιμότητας και εμβέλειας με ενεργειακή, περιβαλλοντική και κοινωνική προστιθέμενη αξία για τους κατοίκους, τους εργαζόμενους και τους επισκέπτες.
- Εξειδικεύεται σε 3 Άξονες Στρατηγικής:

Οικονομία

- Βελτίωση της ελκυστικότητας και της ανταγωνιστικότητας
- Αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων
- Δημιουργία νέων και καινοτόμων επιχειρήσεων

Πόλη

- Αστική αναβάθμιση και αναζωογόνηση
- Ανάδειξη της πόλης ως διεθνώς τουριστικού και πολιτιστικού προορισμού
- Διαχείριση και διάχυση των τουριστικών και πολιτιστικών ροών στην πόλη

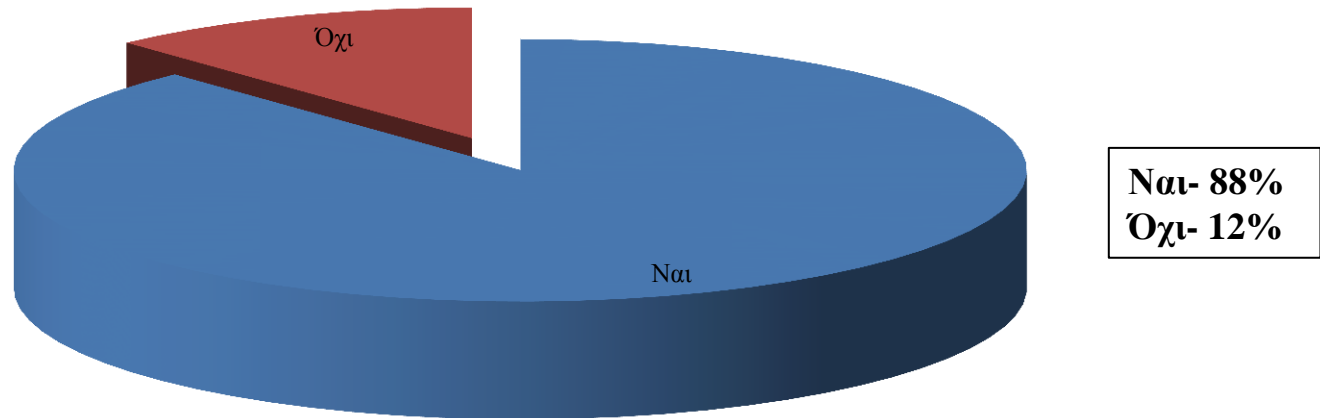
Κοινωνία

- Πρόσβαση των δημοτών σε Ποιοτικές Υπηρεσίες Κοινωνικής Ένταξης
- Προώθηση στην απασχόληση & στην επιχειρηματικότητα
- Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής

Προτεραιότητες των Ο.Χ.Ε.

- α. Βιώσιμη Κινητικότητα
- β. Ενίσχυση του Πρασίνου
- γ. Ενεργειακή Αναβάθμιση
- δ. Αειφόρος Διαχείριση Απορριμμάτων
- ε. Παρεμβάσεις Ανάδειξης του Πειραιά ως «Εξυπνης Πόλης» (Smart city)
- στ. Επιχειρηματικότητα - Απασχόληση
- ζ. Παρεμβάσεις αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος του Πειραιά
- η. Παρεμβάσεις Κοινωνικού Χαρακτήρα

Ο Δήμος Πειραιά με την υλοποίηση του Σ.Ο.Α.Π. θα αναβαθμίσει την ποιότητα ζωής

Τι θα αλλάζατε ή τι θα προσθέτατε εσείς στο Σ.Ο.Α.Π.;

Τα 32 άτομα απαντούν, ότι δεν θα άλλαζαν ή δεν θα πρόσθεταν τίποτα,
τα 31 άτομα απαντούν, ότι δεν γνωρίζουν την απάντηση,
τα 5 άτομα απαντούν, ότι θα πρέπει να προσθέσουν δράσεις για την βελτίωση της εκπαίδευσης,
τα 2 άτομα απαντούν, ότι θα πρέπει να προγραμματίσουν δράσεις που σχετίζονται με τον αθλητισμό
και τα υπόλοιπα 47 άτομα προτείνουν διάφορες δράσεις που υπάρχουν ήδη στο σχέδιο, αλλά θα ήθελαν ο Δήμος να δώσει μεγαλύτερη έμφαση.

Τι προβλήματα θεωρείτε ότι θα ανακύψουν κατά την υλοποίηση των Ο.Χ.Ε.;

Τα 37 άτομα δηλώνουν, ότι δεν γνωρίζουν τα προβλήματα που θα δημιουργηθούν κατά την υλοποίηση των Ο.Χ.Ε., τα 14 άτομα απαντούν, ότι δεν θα ανακύψουν προβλήματα και τα υπόλοιπα 63 άτομα διατυπώνουν ορισμένα προβλήματα, τα οποία είναι κατά σειρά προτεραιότητας τα ακόλουθα:

- Γραφειοκρατία,
- Αντιδράσεις των πολιτών και τοπικών επιχειρήσεων,
- Έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού στον Δήμο,
- Κακή διαχείριση των χρηματοδοτικών πόρων,
- Υπερκοστολόγηση των έργων,
- Πολιτικές σκοπιμότητες,
- Έλλειψη ρευστότητας για την υλοποίηση των έργων και
- Κακή συνεργασία μεταξύ του Δήμου και άλλων τοπικών φορέων.

Η συμβολή των Ο.Χ.Ε. στην ανάπτυξη του Δήμου Πειραιά (Ποιοτική έρευνα)

- Οι Ο.Χ.Ε. του Δήμου Πειραιά είναι ένα συγκροτημένο και ολοκληρωμένο πρόγραμμα.
- Για τον σχεδιασμό της πρότασης του Δήμου Πειραιά ήταν σημαντική και απαραίτητη η διαδικασία της διαβούλευσης.
- Ο Δήμος Πειραιά πραγματοποίησε εσωτερική και δημόσια διαβούλευση.
- Η δημόσια διαβούλευση απευθυνόταν στους τοπικούς φορείς και ενώσεις, την επιχειρηματική κοινότητα και τους δημότες, με σκοπό την συγκέντρωση απόψεων και προτάσεων.
- Στην εσωτερική διαβούλευση συμμετείχαν στελέχη και υπηρεσίες του Δήμου Πειραιά, ώστε να συμπεριληφθεί και η δική τους άποψη στην εκπόνηση της στρατηγικής.
- Οι Δήμοι της Περιφέρειας Αττικής υπέβαλαν τις προτάσεις τους, μετά από την πρόσκληση, που δημοσίευσε η Ε.Υ.Δ.Ε.Π. της Αττικής.

- Η επιλογή, η έγκριση και η χρηματοδότηση των Ο.Χ.Ε. έγινε στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής διαδικασίας. Με την διαδικασία αυτή επιδιώκεται η χρηματοδότηση ποιοτικών και ολοκληρωμένων προγραμμάτων.
- Η αξιολόγηση των προτάσεων έγινε από την Διαχειριστική Αρχή του Π.Ε.Π. της Αττικής.
- Οι Ο.Χ.Ε. του Δήμου Πειραιά αξιολογήθηκαν με την υψηλότερη βαθμολογία και διασφαλίστηκε υψηλή χρηματοδότηση για την πόλη.
- Τα προβλήματα, που θεωρούν τα στελέχη του Δήμου Πειραιά, ότι θα ανακύψουν κατά την υλοποίηση των Ο.Χ.Ε., είναι οι αντιδράσεις των πολιτών και τοπικών επιχειρήσεων, η γραφειοκρατία, η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού στον Δήμο, η έλλειψη εμπειρίας του προσωπικού και η έλλειψη υποδομών και εξοπλισμών για την διαχείριση των δράσεων.

ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗ 2014-2020

ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ -11 Θεματικοί Στόχοι (Θ.Σ.)

- ✘ **Θ.Σ. 1:** Ενίσχυση της **έρευνας**, της **τεχνολογικής ανάπτυξης** & της **καινοτομίας**
- ✘ **Θ.Σ. 2:** Ενίσχυση της πρόσβασης σε **ΤΠΕ** και της χρήσης και **ποιότητάς τους**.
- ✘ **Θ.Σ. 3:** Βελτίωση της **ανταγωνιστικότητας** των **μικρομεσαίων επιχειρήσεων** (ΜΜΕ)
- ✘ **Θ.Σ. 4:** Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών **εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα** σε όλους τους Τομείς.
- ✘ **Θ.Σ. 5:** Προώθηση της προσαρμογής στην **κλιματική αλλαγή**, της **πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων**.
- ✘ **Θ.Σ 6:** Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων.
- ✘ **Θ.Σ. 7:** Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές.
- ✘ **Θ.Σ. 8:** Προώθηση της βιώσιμης απασχόλησης υψηλής ποιότητας και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων.
- ✘ **Θ.Σ. 9:** Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων.
- ✘ **Θ.Σ. 10:** Επένδυση στην Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Επαγγελματική Κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη Διά Βίου Μάθηση.
- ✘ **Θ.Σ. 11:** Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ :1.118.985.987 euro

Εργαλείο ΟΧΕ για αστική ανάπτυξη(ολοκληρωμένη αντιμετώπιση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων)

Δυο τύποι επιλέξιμων περιοχών:

✦ Ο πρώτος τύπος αφορά περιοχές αντιμετώπισης με δημογραφικές, περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που μπορούν να χαρακτηριστούν ως υποβαθμισμένες (Δυτ. Αττική, Κέντρο, συνοικίες Πειραιά, ύπαρξη μελέτης π.χ. ΣΟΑΠ)

✦ Η δεύτερη κατηγορία υλοποίησης Ο.Χ.Ε. για αστική ανάπτυξη, εφαρμόζεται σε περιοχές που εμφανίζουν μια ιδιαίτερη αναπτυξιακή προοπτική λόγω συγκέντρωσης αναπτυξιακών οικονομικών δραστηριοτήτων. (Ρ.Σ.)

Ο.Χ.Ε.

- ✘ Οι Ο.Χ.Ε., λοιπόν είναι ένα **εργαλείο εφαρμογής σχεδίων** για την αντιμετώπιση των ήδη υπαρχόντων προβλημάτων που έχουν καθοριστεί από μελέτες στρατηγικού σχεδιασμού (Σ.Ο.Α.Π. και Ρ.Σ.).
- ✘ Στοχεύουν δε σε **ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις** που θα συνδυάζουν **μέσα , πόρους και φορείς** με απώτερο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα την συνολική αντιμετώπιση **οικονομικών , περιβαλλοντικών και οικονομικών προκλήσεων** που αντιμετωπίζει το αστικό κομμάτι της Περιφέρειας.

Ο.Χ.Ε. ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Συμμετοχή ΕΚΤ και ΕΤΠΑ. Άντληση πόρων από επιμέρους επενδυτικές προτεραιότητες του ΠΕΠ

- × 1.β: Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων σε έρευνα και καινοτομία(3,1 εκατ. euro, ΕΤΠΑ)
- × 2.γ: Ενίσχυση εφαρμογών ΤΠΕ (1,6 εκατ. euro ΕΤΠΑ)
- × 3.α: Προώθηση επιχειρηματικότητας(15,8 εκατ. euro)
- × 4.γ: Στήριξη ενεργειακής απόδοσης, εξοικονόμηση ενέργειας(15,7 εκατ. euro)

- × 5.α: Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων (15,3 εκατ. euro, ΕΤΠΑ)
- × 6.ε: Βελτίωση αστικού περιβάλλοντος, ανάπλαση και αστική αναζωογόνηση(50 εκατ. euro, ΕΤΠΑ)
- × 8iii: Αυτοάπασχόληση- επιχειρηματικότητα- νέες επιχειρήσεις,
- × 8iv: Προσαρμογή εργαζομένων- επιχειρήσεων(10,5 εκατ. euro, ΕΚΤ)

- × 9.α: Επενδύσεις σε υποδομές υγείας και κοινωνικές υποδομές(16 εκατ. euro, ΕΤΠΑ)
- × 9i: Ενεργητική ένταξη, ίσες ευκαιρίες,
- × 9ii: Κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων,
- × 9iii: Καταπολέμηση κοινωνικών διακρίσεων,
- × 9iv: Πρόσβαση για όλους σε υπηρεσίες υγείας και περίθαλψης,
- × 9v: Προώθηση κοινωνικής επιχειρηματικότητας.(63,5 εκατ. euro, ΕΚΤ)
- × 10: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση(16 εκατ. euro, ΕΤΠΑ)

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ Ο.Χ.Ε.

- × ΕΤΠΑ: 193.610.305 euro
- × ΕΚΤ: 74.000.000 euro

Συνολικά περίπου 267 εκατ. euro για χρηματοδότηση εργαλείου Ο.Χ.Ε. για ολοκληρωμένες αστικές δράσεις. Αν προστεθεί και η εθνική συμμετοχή, η τελική χρηματοδότηση των αστικών παρεμβάσεων θα ανέλθει σε 300 εκατ. euro

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΣΗΜΕΙΑ ΑΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ 2014-2020

Δυο τύποι επιλέξιμων περιοχών στον αστικό ιστό της Αθήνας:

Υποβαθμισμένες «Πόλοι Ανάπτυξης»

Ο.Χ.Ε.: νέο-καινοτόμο εργαλείο χρηματοδότησης και αστικής πολιτικής , όχι προηγούμενη εμπειρία

- Συμμετοχή ΕΚΤ(κοινωνικές) και ΕΤΠΑ(οικονομικές-περιβαλλοντικές) για αστικές δράσεις
- Συνεργασία φορέων και υπηρεσιών(Ε.Δ.Α, Υπουργείο, συμπράξεις Δήμων, Ε.Φ.)
- Πρώιμο στάδιο εφαρμογής (πλήρης εξέλιξη 2016 και μετά)
- Προσεκτική επιλογή ενδιάμεσων φορέων
- Συνολική χρηματοδότηση: 300 εκατ. euro

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- ✘ Πόλεις «κινητήρες ανάπτυξης» αλλά και συγκέντρωση αρνητικών φαινομένων (ανεργία, περιβαλλοντική μόλυνση, κοινωνικός αποκλεισμός, υπερσυγκέντρωση πληθυσμού, εγκληματικότητα)
- ✘ Ανάγκη αντιμετώπισης αστικών προκλήσεων
- ✘ Ενδιαφέρον ΕΕ όλο και εντονότερο τα τελευταία χρόνια
- ✘ Νέα εργαλεία αστικής πολιτικής (ΟΧΕ, αποκέντρωση εξουσιών)
- ✘ Στόχος η ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των αστικών προκλήσεων (κοινωνικές-οικονομικές-περιβαλλοντικές)
- ✘ Αττική 2014-2020 εφαρμογή εργαλείου ΟΧΕ-εφαρμογή αστικής διάστασης Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ στο ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ 2014-2020 και στόχος μείωση αρνητικών επιπτώσεων οικονομικής κρίσης στην Αθήνα

Προτάσεις αντιμετώπισης των προβλημάτων

Το Κράτος θα πρέπει:

- να απλοποιήσει τις διαγωνιστικές και οικονομικές διαδικασίες, καθώς και τις διαδικασίες ελέγχου και εγκρίσεων από άλλες αρμόδιες υπηρεσίες (Αρχαιολογική Υπηρεσία, Πολεοδομία κ.ά.).
- να δώσει στον Δήμο την δυνατότητα να προσλαμβάνει νέο και καταρτισμένο προσωπικό με συμβάσεις μίσθωσης έργου.

Η Περιφέρεια Αττικής θα πρέπει:

- να διοργανώνει, σε συνεργασία με τους Δήμους της, διάφορα υποχρεωτικά σεμινάρια- συνέδρια με σκοπό την ενημέρωση και την εκπαίδευση του προσωπικού.
- να δημιουργήσει έναν μηχανισμό εποπτείας και διαφάνειας, ο οποίος θα εποπτεύει αν οι Δήμοι της Περιφέρειας αξιοποιούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό τους χρηματοδοτικούς πόρους.

Οι Δήμοι θα πρέπει να ενημερώνουν καλύτερα τους πολίτες τους, ώστε να μπορούν να διαχειρίζονται και να αντιμετωπίζουν τις αντιδράσεις των πολιτών και των τοπικών επιχειρήσεων του.

Η ενημέρωση μπορεί να γίνει είτε μέσω της διαβούλευσης είτε μέσω του ανοιχτού διαλόγου.

Συμπεράσματα

- Η Τοπική Αυτοδιοίκηση α' βαθμού καλείται να δώσει διέξοδο σε μια σειρά προκλήσεων.
- Οι Δήμοι επηρεάσθηκαν αρκετά από την οικονομική κρίση.
- Το νέο Ε.Σ.Π.Α. είναι ένα στρατηγικό σχέδιο, που έχει σύνθετες τεχνικές, επιστημονικές και διοικητικές απαιτήσεις.
- Ο ρόλος των Περιφερειών και των Δήμων επαναπροσδιορίστηκε.
- Στη νέα προγραμματική περίοδο εντοπίζονται τρία βασικά στοιχεία, τα οποία είναι η εταιρική σχέση, η διαβούλευση και τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία.
- Τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία, που έχουν στην διάθεση τους, οι Περιφέρειες και οι Δήμοι, είναι το Τ.Α.Π.ΤΟ.Κ., η Β.Α.Α. και οι Ο.Χ.Ε..

- Οι Ο.Χ.Ε. είναι ένα εργαλείο, που στοχεύει είτε στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των τοπικών προβλημάτων μιας χωρικής ενότητας, είτε στην ανάδειξη των αναπτυξιακών και ανταγωνιστικών δυνατοτήτων της.
- Για τον προγραμματισμό και την υλοποίηση των Ο.Χ.Ε. είναι υπεύθυνοι οι Δήμοι.
- Στο πλαίσιο της διαδικασίας σχεδιασμού είναι βασική και αναγκαία η διαδικασία της διαβούλευσης.
- Στην διαβούλευση πρέπει να συμμετάσχουν όσο τον δυνατόν περισσότεροι, ώστε να διαμορφωθεί μια καλύτερη και ολοκληρωμένη πρόταση.
- Η διαδικασία του σχεδιασμού ολοκληρώνεται με την παρουσίαση της τελικής πρότασης.
- Η αξιολόγηση και κατ' επέκταση η επιλογή των Ο.Χ.Ε. πραγματοποιείται μέσα από διάφορα κριτήρια.

Οι Ο.Χ.Ε. είναι ένα επιχειρησιακό και χρηματοδοτικό εργαλείο, που με την επιτυχή εφαρμογή του θα συμβάλλει τόσο στην ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης μιας χωρικής ενότητας, όσο και στην βελτίωση της λειτουργίας και του ρόλου των Δήμων.

Το εργαλείο των Ο.Χ.Ε. συμβάλλει:

- στην ενίσχυση του αναπτυξιακού και κοινωνικού ρόλου του Δήμου,
- στην βελτίωση της ικανότητας δράσης του,
- στην αποτελεσματικότερη αξιοποίηση και διαχείριση των χρηματοδοτικών πόρων του,
- στην καλύτερη δικτύωση και συνεργασία των τοπικών αρχών με τις περιφερειακές αρχές, τις τοπικές επιχειρήσεις και τους δημότες,
- στην ανάπτυξη ενός κλίματος εμπιστοσύνης ανάμεσα στους δημότες και στον Δήμο.